

Відділ освіти виконавчого комітету
Знам'янської міської ради Кіровоградської області
Міський методичний кабінет
Центр дитячої та юнацької творчості
(вул. М.Грушевського,13, м. Знам'янка, Кіровоградська обл., 27400, Україна, т.2 -26 – 07)

Рекомендовано
рішенням ради
методкабінету
Протокол №1
від «29» серпня 2016р.
Зав .ММК: _____ О.Ліпінська

Затверджую

Начальник відділу освіти

_____ Л.Грекова
«29»серпня 2016р.

П Р О Г Р А М А

гуртка «Вокально - інструментальний ансамбль»

(Програма складена на основі Програми музичної школи.
Київ. 2005. Збірника програм гуртків, студій, творчих об'єднань КОЦДЮТ.
Кіровоград 2003р.)

Підготував
Куліков Віталій
Анатолійович
керівник гуртка
«Вокально-іструмента
льного ансамблю»

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Творчість є одним із головних чинників складного процесу становлення та розвитку особистості. Шлях художнього опанування дійсністю виکارбовує та розвиває в людині найкращі риси характеру, творчі здібності, навчає ціннісному ставленню до власного життя й життя інших людей.

Музика посідає в цьому процесі чи не найголовніше місце, що впливає з властивостей самої музики-її здатності безпосередньо звертатися до нашої душі, спілкуватися із серцем.

Створення музики-складний, але захоплюючий процес. Він вимагає не тільки зосередженості, психічної та енергетичної віддачі, але й обізнаності з широким спектром знань та навичок у різних галузях музичного мистецтва, зокрема: елементарної теорії музики, сольфеджіо, гармонії, музичної літератури, володіння інструментом, тощо.

Виходячи з цих міркувань, можна зауважити, що уроки композиції та імпровізації являють собою з одного боку синтез усіх вищенаведених навичок, якими повинен володіти музикант, бажаючий створювати власні композиції, а з другого - творчо стимулюють розвиток його особистості. Програма розрахована на вихованців віком від 10 років.

Навчальна програма передбачає 3 роки навчання

1й рік-основний рівень -324 години на рік, 9 год .тиждень

2й рік-основний рівень-324 години на рік

3й рік-основний рівень-324 години на рік

Мета програми- розкриття творчих здібностей особистості та естетичне виховання дитини засобами вокальної та інструментальної музики.

Завдання програми- відтворення в дитині навичок до створення власних музичних композицій, опанування принципів імпровізації, ознайомлення з різними музичними стилями та напрямками, засвоєння музичних форм інструментальної фактури. Програма розрахована на 3 роки навчання. В процесі навчання наприкінці навчального року відбувається залік у вигляді концерту.

Тематичний план основного рівня 1- року навчання

№п/п	Тема	Кількість годин		
		загальна	теорія	практика
1	Знайомство з нотним станом, ключи, ноти, октави	34	20	14
2	Акорди, тональності, паралельні тональності, читка з листа, муздиктант	80	25	55
3	Знайомство з гітарою, настройка гітари, постановка рук навички з техніки гри	90	45	45
4	Правила сольфеджіо теоретичні знання	50	32	18
5	Постановка вокалу	70	10	60
	Разом	324	132	192

1 ЗНАЙОМСТВО З НОТНИМ СТАНОМ, КЛЮЧІ, НОТИ, ОКТАВИ- 34 години

Учні знайомляться з нотним станом, ключем-скріпичним(соль) та басовим (фа), нотами і їх розташуванням на нотному стані, тривалістю звучання нот та їх зображенням, а також октавами від субконтроктави до 4ї октави.

2.АКОРДИ, ТОНАЛЬНОСТІ, ПАРАЛЕЛЬНІ ТОНАЛЬНОСТІ, ЧИТКА З ЛИСТА-80 годин.

Учні вивчають назви акордів, їх позначення, а також знаки альтерації- дієз, бемоль, бекар. Визначення тональності твору-мажор, або мінор. Читка нот з аркуша в голос, що є головним успіхом в подальшій грі на інструменті.

Визначення паралельних тональностей.

3.ЗНАЙОМСТВО З ГІТАРОЮ, НАСТРОЙКА ГІТАРИ, ПОСТАНОВА РУК, НАВИКИ З ТЕХНІКИ ГРИ- 90 годин

Учні вивчають назви частин гітари, потім отримують знання з настройки гітари: 1 струна - мі 2 октави, 2 струна-сі 1 октави, 3 струна-соль 1 октави, 4 струна -ре 1 октави, 5 струна-ля, 6 струна- мі, а також практично самостійно проводити настройку інструмента. Далі отримують навички гри. вивчають постановку рук, аплікатуру акордів на грифі інструмента. Після вивчають розташування нот на грифі гітари натиском лівої руки, а правою- їх воспроизведення.

4.ПРАВИЛА СОЛЬФЕДЖІО- 50 годин

Перше вивчають, що відстань між нотами вимірюється в тонах та полутонах ДО 1т РЕ 1т МІ 0,5т ФА 1т Соль 1т Ля 1т Сі 0,5т ДО

Також вивчають ритм, затакт. тридольний метр, розмір 2\4 3\4

4\4 3\8 інтервал, нижній звук інтервалу та верхній звук інтервалу.

5.Постановка вокалу- 70 годин

За допомогою фортепіано при натисканні клавіш учні повинні вголос точно відтворити дану ноту, так знаходимо діапазон учнів. В даному діапазоні проводим вправи для голосу. Далі проводимо спів тонічного тризвуку з обертаннями. Діатонічні секвенції з використанням вивчених мелодичних та ритмічних зворотів. Далі учні самостійно проводять спів під свій акомпанімент.

Тематичний план основного рівня 2- року навчання

№п/п	Тема	Кількість годин		
		загальна	теорія	практика
1	Метро ритмічне засвоєння	25		25
2	Слуховий аналіз	25		25
3	Муз. диктант	26		26
4	Виховання творчих навичок, вправи з вокалу	35		35
5	Теор. знання сольфеджіо	34	17	17
6	Акорди, тональності, читка з аркуша	90	30	60
7	Удосконалення техніки гри	90	20	70
	Разом	324	67	257

Учні вчаться одночасно відтворювати ритмічну та метричну долі вправ, читати ритмічні партитури(з супроводом та без нього), записувати ритмічні диктанти. Вивчення складних розмірів 4\4 6\4 6\8 9\8

2 СЛУХОВИЙ АНАЛІЗ- 25 годин

Учні вчаться визначати інтервали в мелодичному та гармонічному звучанні ладу, від звуку у зіставленні, тризвуки їх обернення, структуру та жанрові особливості прослуханого твору.

3 МУЗИЧНИЙ ДИКТАНТ- 25 годин

Усний диктант, письмовий диктант

4 ВИХОВАННЯ ТВОРЧИХ НАВИЧОК- 35 годин

Розвиток навичок імпровізації. Учні вчаться складати мелодичні та ритмічні варіанти фраз, речень, мелодій з використанням інтервалів, обернень тонічного тризвуку, підголоски до заданої мелодії.

Розвиток навичок підбору на слух. Учні вчаться підбирати акомпанімент до складних мелодій.

5.ТЕОРИТИЧНІ ЗНАННЯ- 34 години

Обернення інтервалів,обернення тризвуку,пунктирний ритм. Поняття про синкопу(функції частин у музичній формі,принципи розвитку у музичній формі).

Групування тривалостей у складних розмірах.Алфавітне позначення звуків.

6 АКОРДИ ,ТОНАЛЬНОСТІ,ЧИТКА 3 АРКУША-90 годин

Вивчення акордів ,їх позначення,визначення тональності

7.УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНІКИ ГРИ- 90 годин

РОЗВИТОК ТЕХНІЧНИХ НАВИЧОК ГРИ

Основним завданням базового рівня є гармонійний розвиток художніх і технічних навичок учня.Розвиток техніки, в широкому розумінні цього слова,здійснюється в процесі роботи над усіма творами,які вивчаються учнем,а також в вузькому розумінні-пальцева біглисть,чіткість виконання твору,тощо.Цьому сприяє регулярна робота над гамами,арпеджіо,етюдами та вправами.

Головною метою продуктивності роботи учнів над вправами є чітке усвідомлення їх призначення для подолання технічних складностей: гармонійне,повноцінне звучання акордів,плавність та рівність гами,ставлення вірної аплікатури,тощо. В старших класах поряд зі збільшенням темпу виконання,постійно зростають і вимоги до якості виконання твору. Так ,наприклад, в гамах перед учнем ставляться різноманітні завдання з динаміки,артикуляції.

Одночасне вивчення акордів і гам сприяє закріпленню теоретичних знань учнів і виробленню первинних аплікатурних навичок.

Щоденна гра є найважливішим розділом навчання на будь якому інструменті,бо вона найкраще розвиваєрівномірну рухливість і силу пальців,дає практичне оволодіння всім діапазоном інструмента і непомітно привчає виконавця до видобування звуків потрібної якості.

Засвоєння гам і вправ становить основу техніки. Розвиваючи свою майстерність,учень мусить сполучати виконавську діяльність з набуттям досконалої техніки.

Практика закріплює технічні навички,а техніка забезпечує досконале виконання.

В практиці виникають творчі завдання,які розв'язуються за допомогою техніки.

Вчитель має повну можливість обирати для кожного учня різноманітні за стилем завдання,лаконічні етюди.

Учень матиме найбільшу користь з кожного етюда в тому випадку,якщо доведе його виконання до закінченості і блиску в рухливому темпі.

Необхідно розвивати в учня свідоме відношення до засвоєння різноманітних технічних прийомів,які допомагають здійснювати технічний задум твору.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЧИТАННЯ НОТ 3 АРКУША

Одним з найважливіших розділів роботи є розвиток в учнів навичок читання нот з аркуша,вкрай необхідного для їх подальшої практичної діяльності

Вміння учнів самостійно і грамотно розбиратись у нотному тексті значно активізує процес роботи,який ведеться за двома тіснопов'язаними напрямками; розвиток навичок досконалого розбору(аналізу) і навичок швидкого читання з аркуша.

В результаті цього створюються необхідні умови для розширення музичного кругозору учнів.

Передумовами грамотного і свідомого розбору є усвідомлення ладу,тональності,метроритму,вміння охопити мелодичні фрази,помітити і правильно зрозуміти всі знаки і авторські ремарки,які є в тексті,уважне відношення до аплікатури,розуміння її значення не тільки для зручності гри,але й для передачі вірного фразування, голосоведення.

Всьому цьому вчитель навчає,даючи учню спочатку дуже прості ,легкі,а потім поступово ускладнюючи завдання із розбору текста. Систематична робота в цьому напрямку

дозволить з часом вимагати від учня самостійного, свідомого і досконалого розбору. Паралельно з навичками досконалого розбору і на базі цих навичок необхідно розвивати швидке читання з аркуша, засвоєне на вмінні помічати головне в музичній тканині, вмінні безперервно вести музичну лінію, не дозволяючи зупинок і поправок. Впевнена і швидка реакція на нотні знаки, охоплення все більш довших музичних фраз, вільне орієнтування на всьому діапазоні інструмента, апікатурна винахідливість є обов'язковою умовою успішного оволодіння навичками читки з аркуша.

Як правило, п'єси для читання з аркуша повинні бути значно легшими ніж ті, які вивчаються учнями за програмою, тому доцільно користуватись творами з попередніх класів, а також різні популярні мелодії.

Читання з аркуша повинно починатись з 1го року навчання і носити систематичний характер протягом всього періоду навчання.

Слід добирати учням матеріал поступово зростаючої складності-від легких тональностей переходити до більш складних, засвоювати розташування нот на додаткових лінійках, все більш складні ритмічні співвідношення, різноманітні форми викладення, тощо.

Тематичний план основного рівня 1- року навчання

№п/п	Тема	Кількість годин		
		загальна	теорія	практика
1	Спецпредмет	72		72
2	Постановка голосу	36		36
3	Теорія музики	72		72
4	Ансамблевий клас	72		72
5	Дует, тріо	72		72
	разом	324	72	252

ТРЕТІЙ РІК НАВЧАННЯ

Одним із шляхів розвитку техніки гри учнів на музичному інструменті є наполеглива робота над етюдами. Перш ніж розпочати вивчення етюду треба уважно ознайомитись з його будовою, розвитком тематичного матеріалу та характерними особливостями.

Паралельно викладач допомагає учням розібратися в усіх технічних труднощах, що є в тексті етюду, або музичного твору.

Вивчати етюд слід не поспішаючи, окремими епізодами. Спочатку вивчається партія правої руки, потім лівої. На наступному етапі, коли поєднуються партії правої та лівої руки, основним завданням стає узгодження ігрових рухів і поступове збільшення темпу виконання етюду.

Учень повинен вивчити гами До-мажор, Ля-мінор, трьох видів, четвертними та восьмими тривалостями, терціями, секстами, октавами, довге і коротке арпеджіо, обернення тонічного тризвука, окремо кожною рукою, та двома руками разом. Читання нот з аркуша, підбирання мелодій на слух, імпровізація в об'ємах фрази, періоду. За рік вивчити 3 етюди, 3 пісні.

Корисно запропонувати учневі вправи призначені для розвитку навичок виконання одно, двох, три акордових послідовностей

Слід добиватися бездоганного звучання кожної ноти окремо.

При зміні акордів, позиції, рука виконавця має рухатися вільно, у строгій ритмічній послідовності.

Такі вправи сприяють удосконаленню координації, силі та точності виконавця.

В кінці навчального року-залік у формі концерту, визначення росту виконавської майстерності за рік.

Виконання 2х різнохарактерних творів в присутності адміністрації закладу

ЛІТЕРАТУРА ТА ІНШІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- 1 Ю.Щуровський "Етюд"
- 2 А.Лешгорн "Етюд"
- 3 І.Беркович "Казка"
- 4 Смаглій, Маловик "Основи теорії музики"

БІБЛІОГРАФІЯ

- 1 Смаглій Г.А. "Основи теорії музики" Харків, 2004р
- 2 Прибрежна Г.І. Щериця Т.В. "Загальна теорія музики" Київ 2003р
- 3 Алексеев А.Д. Методика обучения игре на фортепиано- издательский центр "Музыка" 1978
- 4 Николаев А.И. "Обучение игре на 6 струнной гитаре" издательский центр "Музыка" 1998
- 5 Варламов А.Е. "Полная школа пения" издательский центр "Музыка" 1986